

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám. Gergurov-féle házban.
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A hásmegyei nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Felőfizetési árak:

Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50

Egy óra 85 kr.

Egyes szám ára 10 kr. a vasárnapi szám 15 kr.

Állattenyésztésünk és a kivitelünk.

A magyar állattenyésztés nemzetközi jelentőségű emporiumának, Kőbányának veszedelme aktuálisabb teszi a magyar állattenyésztés és állatkivitel, speciálisan pedig sertéskivitelünk ügyét, — írja a Politikai Hetiszemle.

E téma tárgyalásánál mindenkéltől figyelembe kell vennünk, mondja nevezett lap, hogy ez idő szerint összes állatkivitelünknek, melynek értéke 100 millió forint épp kétharmadrésze, tehát 66 millió forint a sertéskivitelre esik. S abban a rohamos fellendülésben, mely állatkivitelünknel a legutolsó évtizedekben tapasztalható, szintén legelőkelőbb mértékben participál a sertéskivitel. Ez ugyanis 1889 óta 37 millió forintról, illetőleg 600.000 darabról fokozatosan 66 millió forintra, illetőleg 1—1 millió darabra emelkedett vagyis majdnem megkétszeresedett. Ez az emelkedés, pedig a sertéskivitel Magyarországon külforgalmában a legeslegelső helyre juttatta, a menyinyiben jelenleg a sertéskereskedelemnek Magyarország kivitelében szereplő számadatai fölülmulják még a liszt- és buza-exportot is és messze maguk mögött hagyják a kivitelnek vagy a behozatalnak bármelyik egyéb ágát. Abszolút számokat véve tekintetbe, konstatáljuk, hogy a sertés-export Magyarországon kivitelének teljes tizenhárom százalékát teszi.

Állatkivitelünk hatalmas fellendülése szoros kapcsolatban van a mezőgazdasági viszonyoknak általános hanyatló irányzatával. A földművelés egyes ágai, illetőleg ezeknek termelvényei, az emelkedő földárak, a rohamosan csökkenő gabonaárak, a külföldi és a tengerentuli verseny és ezeknek következtében a fogyasztóterületek elpártolása s általában a kedvezőtlen termés- és értékesítés-viszonyok következtében mindinkább vesztetnek jövedelmezőségükből, s ma már annyira jutottunk, hogy a magyar gazda munkája közel áll ahhoz, hogy tevékenysége improduktív munkává degenerálódjék . . .

Ez a helyzet valósággal kényszeríti a magyar mezőgazdaságot arra, hogy két főága közül az eddig favorizált földművelés helyett az állattenyésztést hozza előtérbe, annál is inkább, mivel emennek viszonyai ugy a produkció, mint az értékesítés tekintetében sokkal kedvezőbbek, sőt bátran mondhatjuk: abszolút kedvezők. A nemzetközi verseny hasonlíthatatlanul kevésbé éles, a termelés nem lépi túl azt a mértéket, melyet a togyasztással szemben észszerűen betartani és az árak — épp ez említett körülmények következtében — sokkal szilárdabbak és jelentékenyen kedvezőbbek, mint a földművelés terményeinél.

A magyar mezőgazdaság kellően megértette a helyzet parancsoló szavát. Az állattenyésztés ma már az összes tényezők részéről sokkal nagyobb figyelemben részesül, s jelentőségét immár mindenki elismeri. Különben is a statisztika számai, melyeknek legjellemzőbbjeit fentebb idéztük, oly direktivákat foglalnak magukban s e tartalmukat oly pregnánsan adják vissza, hogy előlük kitérni valósággal lehetetlen. A magyar mezőgazdaságnak alkalmazkodni kell az új helyzetben s a konzervatív földművelés karakteréből kivetkőzve, mindinkább bele kell élnie magát az emínter állattenyésztő ország szerepkörébe, mert azokban az országokban, melyek produkciójuk értékesítésében a külső országokra vannak utalva, mindenkor a nemzetközi értékesítési viszonyok kell, hogy megadják a termelés irányát. Ma ugy állanak a körülmények, hogy állatkivitelünknek jelentékeny kedvezőbb kilátása, illetőleg sokkal nagyobb biztosítéka van a prosperálásra, — legyünk tehát állattenyésztők. Mindaz a figyelem és munkaerő, melyben eddig a földművelést részesítettük, vitessék át — természetesen a földművelés elejtése nélkül — az állattenyésztésre. A nemzetközi szerződések megállapításánál, a belső mezőgazdasági kormányzatban, a mezőgazdák közös és individuális törek-

véseiben s mindenütt egyebütt legyen előtérben az állattenyésztés.

A tapasztalat bizonyítja, hogy állattenyésztésünk a legnagyobb mértékben képes a fejlődésre. A józan számítás pedig azt mondja, hogy teljes mértékben érdemes is a fejlődésre. Itt van az a tér, amelyen kárpótlást találhatunk a gabonatermelésnél szenvedett nagy csapásokért. És ha kárpótlást találhatunk, miért ne keressük azt?

E kérdésre természetes a felelet. S viszont ez a felelet a kiinduló alapja a magyar mezőgazdaság legújabb korszakának.

Állatkivitelünk lendületteljes fejlődése közepette és épp azon a részen, ahol legerősebbek vagyunk, hirtelen egészen váratlanul merült fel az az imminens veszély, mely nemcsak sertéskivitelünket, hanem egész sertésállományunkat megsemmisüléssel fenyegeti. Megmérhetetlen az a veszély, melynek magva a Kőbányán kiütött s országossá fejlődött sertés-járványban van s ez olyan csapássá növekedhetik az egész ország gazdaságára, melyet csak egy vesztés háborúval lehet összehasonlítani. Ma még kiszámíthatatlan, hogy mivé fejlődik ez a rémes vész, de az kétségtelen, hogy már eddig is milliókra menő kárt okozott. Még ha nem is vesszük számba az elhullott állatok értékét, már egymagában az a körülmény, hogy sertéskivitelünk egy hónapig el van zárva, kerek hat millió forint jövedelem elmaradását jelenti az országra nézve.

Ebben a helyzetben nincs eszköz, melyet elégségesnek, nincs intézkedés, melyet elég radikálisnak lehetne mondani a vész megszüntetése érdekében. A földművelésügyi minisztérium oly feladat előtt áll most, amilyenre még nem volt példa. Az ország mezőgazdái a legnagyobb, a legkétségbeesettebb várakozással néznek föl a minisztériumhoz, onnan remélve megmentést a borzasztó veszedelem elől.

Amugyis erősen sanyargatott mezőgazdaságunknak úgyszólván élet-

feltétele s nemzeti gazdaságunk egészének legvitalisabb érdeke, hogy a miniszterium mielőbb megfeleljen e várakozásnak.

X.

Erdély igazságügyminiszter legujabb nyilatkozata.

Erdély igazságügyminiszter jun. 1-én Pozsonyból számos notabilitás kíséretében hajóval Kétylyesre ment, a hol, választókerülete határára nagybőb küldöttség élén Molnár László főszolgabíró üdvözölte a minisztert, mint a kerületnek országgyűlési képviselőjét.

Erdély Sándor miniszter szívélyes köszönő szavai után hosszú kocsisorban megindult a menet Dunaszerdahely felé.

Ott Bartosits István községi jegyző üdvözölte ezután kíséretével Walpurg Vilmos földbirtokos kastélyába hajtatott, amelynek tágas udvarán több ezerre menő néptömeg volt már egybegyűlvé.

Erdély igazságügyminiszter a következő beszédet tartotta.

Az igazságügyminiszter beszéde.

Tisztelt választóim!

Alig 15 hónapja időközben önök engem kétszer választottak képviselőjükké. Nagyon sajnálom, hogy az egész idő alatt nem lehettem oly szerencsés, önöknek ezt a bizalmukat személyesen megköszönhetni. Ime fogadják most hálás köszönetemet. (Élénk éljenzés.) Köszönettel tartozom önöknek, mert az önök bizalma adott nekem alkalmat arra, hogy az utolsó évek nagy reformalkotásait a parlamentben személyesen és közvetlenül résztvehettem. (Eljenzés.) Amikor az 1893. év végen — gongolom novemberben volt — önök engem képviselőül megválasztottak, azt az ígéretet vették tőlem, hogy én a szabadelvű párt által kitűzött czélok megvalósításának egész törekvéssel hű követője leszek. (Élénk éljenzés.) Azt az ígéretet vették tőlem különösen, hogy az akkor napirenden volt egyházpolitikát egész erőmből, lelkemből támogatni fogom. (Lelkes éljenzés.) Es mi tisztelt választók ezt az egyházpolitikát, a mely hivatva van ebbe az országban a békét, ennek az országnak a fejlődését szabadelvű irányban megállapítani, azt

az egyházpolitikát, a mely hivatva van arra, hogy az ebben az országban létező sok valósfelekezet között az utóbbi időben felmerült surlódásokat, ellentéteket véglegesen kiegyenlítsé, ezt az egyházpolitikát mi győzelemre vittük. (Hosszas lelkesedés és éljenzés.)

Az egyházpolitikának sarkalatos alapelvei törvénybe vannak iktatva. Még két javaslat van, a mely egészben megszavazva nincsen. Az egyik a vallás szabad gyakorlatairól, a másik az izraelita vallás recepcziójáról szól. E két törvényjavaslattal is lényegesebb elvei már meg vannak szavazva, biztos reményünk van, hogy a közel jövőben a még hátralévő rész is fedél alá fog kerülni. (Viharos éljenzés.) és ezzel, t. választóim be lesz fejezve az egyházpolitika az egész vonalon a maga egészében. (Helyeslés.) Én nagyon szerencsésnek érzem magamat, hogy az egyházpolitika tekintetében önöknek ezzel a fényes eredménnyel számolhatok be, mert szent meggyőződésem, hogy ez a nagy reform fogja hazánk egy újabb ezredésének fennállásának a legbiztosabb talpkövet képezni, mert megállapítja a békét, a türelmeséget és megállapítja az önzetlen tiszta felebaráti szeretetet. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Nem lehet tagadni, t. választóim, hogy az egyházpolitika ugy az ország kormányának, mint a törvényhozásnak igen sok idejét igénybe vette. — De hát azt nem is lehet csodálni, ha tekintetbe vesszük ezen reformoknak az ország érdekében kiható nagyfotosságot és azokat a nehézségeket, a melyeket e törvények megalkotásánál le kellett küzdeni. De nem felel meg a valóságnak az a sokat hangoztatott állítás, mintha az egyházpolitika az ország érdekében kiható egyéb nagy reformokat egészen háttérbe szorította volna. En csak a fontossabbakra mutatok rá. Az egyik rész érdekli a gazdalközöniséget, a másik az igazságügyi tárca keretébe tartozik. Ott van a telepitésről, a mezőgazdaságról és a mezőrendőrségről szóló törvényalkotás. Mindezek hivatva vannak a gazdák érdekeit a lehető legnagyobb mértékben előmozdítani. (Ugy van!) Ott van az igazságügyi tárca keretében, a mi szintén az egyházpolitika napirenden léte idejében alkottattott, a fizetési meghagyásokról szóló törvény, a mi fő és fontosabb, a sommás eljárás, a mely a szabólis és közvetlenség alapelein épült fel. Ezek a törvények már életbe vannak léptetve és a jogkereső közönségnek nagy meglepetésszerű szolgálhatnak, mert biztosítják a vitás jogi kérdések gyors és alapos megoldását. (Élénk helyeslés.) Ott van

t. választóim, az örökösödési eljárás. Ezt a törvényt én lehetőleg mielőbb, mielőtt a bírósági ügyvitel engedi, életbe fogom léptetni. (Élénk helyeslés és éljenzés.) Es ez a törvény biztosítja a hagyatékának gyors és olcsó lebonyolítását és biztosítja azt, hogy a birtokkérdések rendben legyenek. (Élénk helyeslés.) De ezeken kívül t. választóim, a pénzügyi és közlekedésügyi miniszteri tárcák keretében és igen lényeges törvényalkotások történtek. Igen sok helyi érdekű vasút létesített. (Élénk helyeslés.) a melyek mind hivatva vannak arra, hogy az ország jólétét, a nép vagyonosodását előmozdítsák. Szóval t. választóim, egész nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy a szabadelvű párt és annak minden egyes tagja annak a kötelezettség, a melyet mandátumának átvételével választói irányában magára vállalt, teljesen és mindenben eleget tett. (Élénk éljenzés.) Es én t. választóim, a magam személyét illetőleg teljes önértettel, nyílt homlokával várom azt az elismerésüket, hogy azt a mit mandátumuk átvételkor önöknek ígertem, lelkiismeretesen, pontosan megtartottam. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Ebben a rövidre fogott néhány szóban rövid 15 hónapnak nagy eredményeivel számoltam be. E rövid időszak korszakot alkotó hazánk történelmében, és jöteknvi hatását éreztetni fogja abban, hogy biztosítja az állampolgárok szabadságát, még pedig ugy politikai, mint vallási szabadságát, és biztosítja a jogok egyenlőségét.

Es, t. választóim, a midőn én ezzel az igen kezdveő eredménnyel, a párta, az országra nézve üdvös alkotásokkal önöknek beszámoló, köteleességemnek tartom egyszerű-mind egy rövid visszapillantást vetve a mult öt hónap eseményeire, röviden megmondani önöknek azt, hogy mit várhatnak tőlünk a jövőben. (Halljuk! Halljuk!)

A mi a népek évszázados történetében igen gyakran előfordult, az történt meg az év első napjaiban minálunk is. Azok a férfiak a kik az egyházpolitikát megindították, a kik azt lángelmevel, erős elhatározással és legyőzhetetlenné látszó akadályok leküzdésével győzelemre vitték, megvalósították, azok a férfiak helyükről eltávoztak.

A kormányválság eseményeit jól ismerik önök. En csak arra mutatok rá, azt hangsúlyozom és ezt, kérem, jegyezzék meg maguknak, hogy ezen válság a magyar alkotmányának, Magyarország önállóságának teljes érvényesülésével nyert megoldást. Ott látta a nemzet nagy királyát, mint az ország önállóságának mint az ország alkotmányának

T A R G Z A.

A cserkesz.

— Orosz elbeszélés. —

KOROLENKO VLADIMIRTÓL.

— Ivan Szemjonics! Ivan Szemjonics! — Hm . . . hm . . . hallatszott feleletül a kocsi belsejéből.

— Ez nem lehet más, mint egy tehének a bőgése, — de isten bocsáss, nem egy altiszt hangja.

Csepornikov altiszt, aki ez utóbbi szavakat kiejtette, kedvetlenül egy pillantást vetett abba az irányba, amelyben az éj miatti sötét kocsi-belsejében csak sejteni lehetett Pusnik altiszt esetlen alakját.

A kerekék csikorogtak a csontkeményre fágyott uton, a fejünk fölött ide-oda mozgott a bőrtető. A mentő bőrtakarót felhúztuk, de a nyitva maradt részekben folyton szálltak be a metsző hópelyhek. November volt. Irkucs felé utaztunk; hosszú-hosszu ut volt még előtünk, s mi szánutról álmodoztunk. Az állomáshelyeken vigasztaltak bennünket azzal a hírrel, hogy Kacsnitól kezdve a Lenán át már van szánut. Akkor

legalább nem rázza majd ki a lelkünket ez a kegyetlen kocsi a fagyos földön.

Csepornikov altiszt felhajtotta a bőrtakarót. Heves szélroham csapott be hozánk és Pánsnik megmozdult.

— Hallod-e kocsi, milyen messze van még ide az állomás?

A kocsisunkon egy tarka, bozontos kutyabőr bunda volt, s ennek sötét fekete foltjai összefolytak a vak éjszakában, ugy, hogy tulajdonképen nem láttunk egyebet, mint egy csomó fehér foltot, fekete alapon, ami nagyon különös látványt nyújtott.

— Még talán tíz versznyire — hallatszott a felelet az ülésről.

— Az ember hajtat és hajtat és még mindig tíz versznyire.

Csepornikov ideges lett és mérgeledött.

A kocsi egyedvűen mormogott a szakállába, megállította a lovakat, és megtönte a pipáját. A tüzközből hirtelen kippant szikra egy elképzelhetetlen alaku bozontos sapkát, egy fagyos arcot s a hideg miatt összezugorodott kezeket világított meg.

— No! Mi az? Hajts, vagy —! kiáltá dühösen Csepornikov.

— Mi-i-indjárt!

Csepornikov idegesen izgett-mozgott a helyén, Pusnik egyedvűen hortyogott. Megjegyzem, hogy mind a kettő külön fegyvernemhez tartozott. Csepornikov csendő volt s sokkal magasabb lénynek tartotta magát Pusniknál, már csak azért is, mert hivatása folytán sokkal tapintatosabban és udvariasabban kellett neki minden esetben eljárnia. Ennek folytán nem is beszélt Pusnikkal másképp, mint harmadik személyben.

A sötét éj hosszú volt, mint az örök-kévalóság, ugy tűnt föl, mintha a kocsi elején megerősített kis csengő mindig egy helyben csilingelt volna. A kőd folyton szállt, szállt a magasba, mintha valami szomorú dolgot akarna eltakarni. Egyszerre meghaltottak a Lena mellett fekvő állomás kutyáinak rekedt ugatását, mely ugy hangzott, mint az ordító jajgatás s a kocsiába valami fény sugar hatolt be. A lámpának fénye volt, amelyet a fény ide-oda dobált az állomás tetéjén megerősített festett rúdon.

Kimáztunk a Pocsiból. Utóljára Pusnik; a szemei még egészen tele voltak álommal.

— Vigye be magával a kardját, meg a revolverét, — kiáltotta neki a csendő.

Hanem amikor az asitozva es nyújtózodva az állomáshely meleg szobájába be-

legszigorúbb örét. (Hosszantartó lelkes felkiáltások: Eljen a király!)

Az új kormány megalakulása alkalmával, ő felségének és a szabadelvű partnak bizalmából, e kormányának én is egyik tagja lettem. (Élénk éljenzés.) A hazánk felvirágzása, hazánk jóléte iránt táplált legerősebb kötelességérzet az, a mi bennünket arra indított, hogy a nehéz helyzet dacára, ezt a terhes küldetést magunkra vállaljuk.

Hogy mit tettünk, a mióta mi a kormányon vagyunk, azt, t. választóim, önök ismerik. Azzal az óriási nagy türelemmel, azzal a kitartással és erélyvel, a melyet az ember csak a legnagyobb kötelességérzetből meríthet, eljutottunk oda, hogy ezen ország ügyeinek rendes menete biztosítva van eljuttunk oda, hogy azok a nagy reformok, a melyek megkezdettek, abban nem maradtak, hanem — az idő rövidségének megfelelőleg — bizonyos részben meg is valósítottak. (Élénk helyeslés és éljenzés.) A szabadelvű párt törhetlen támogatása mellett biztos reményem van arra, hogy működésünket a jövőben is siker fogja koronázni. (Élénk éljenzés.)

Legközelebb, igen rövid idő alatt életbe fogjuk léptetni az egyházpolitikai, már meghozott törvényeket. (Zajos helyeslés és éljenzés.) Ne higgyék azt t. választóim, hogy ezek a törvények a vallásosságot veszélyeztetik. Europa legtöbb államában ezek a törvények már évtizedek óta érvényben vannak, és az élet tapasztalata azt mutatja, hogy ezekben az államokban a vallásosság éppen nem hanyatlott, sőt megerősödött, megszilárdult. (Igen! Ugy van!) Az sem felel meg a valóságnak, hogy a polgári törvény szerint kötött házasság csak időleges lenne. Epen az ellenkező áll. A mai jogállapotok mellett történhetik meg az, hogy 4—5 hét alatt a házasságok elválaszthatóak, gyakran igen kicsiny okokból (Igaz! Ugy van!) Ezt az új törvény kizárja, csak a legkritikább, és legkivételesebb esetekben engedi meg az elvált: csak akkor, a mikor az együttélésre kényszerítés már magában az erkölcsatlenség. (Élénk tetszés.) Hiszen az államnak legfőbb érdeke az, hogy a házasságok állandóak legyenek; hiszen a házasság, a család képezi az állam lételapját. (Élénk helyeslés.)

Sürgős szükségnek ismerem fel a kormány közigazgatási reformját. (Helyeslés.) Azt hiszem t. választóim, alig akad önök közt egy is, a ki ezt az ország nagy szükségének ne tekintené. (Igaz! Ugy van!) A kormány programjának a közigazgatás reformja egyik sarkalatos pontját képezi s mi minden erővel oda fogunk törekedni, hogy

ez a reform ebben az országban mielőbb megvalósíttassék. (Élénk tetszés és éljenzés.)

En azt hiszem, hogy nincsen ebben az országban senki, a ki a gazdaság érdekét inkább a szíven viselné, mint éppen a kormány, amint bizonyítják az általa az utóbbi időben is benyújtott törvényjavaslatok. De a gazdasági válságot politikai czélokra felhasználni nem szabad. Az, a ki a gazdák szorongatott helyzetét, kedélyállapotát hiu ígérekkel kortesczélokra használja, az nem viseli a szíven a gazdák érdekeit. (Ugy van! Zajos helyeslés és tetszés.)

Igen szigoruan fogunk felügyelni arra, hogy az államháztartás egyensulya meg ne zavartassék. En nem ígérhetek önöknek adóelengedéseket, de megígértem azt, a kormány nevében is, hogy egyenletes megadóztatásra törekedni fogunk; e tekintetben a megfelelő javaslatok már munkában is vannak. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

A mi hozzám legközelebb áll — az igazságügyi tarczát értem — e tekintetben biztosíthatom önöket arról, hogy azt a programot, a melyet a képviselőház elé terjesztettem, az egész vonalon megtartani és minden pontjában megvalósítani szándékozom. (Helyeslés.)

T. választóim! A kuriai bíraskodásról szóló fontos törvényjavaslat az e végre kiküldött bizottság szövegezésében a Ház előtt fekszik és bármikor napirendre lesz tűzhető. Ez a törvény, t. választóim, a választások tisztaságát fogja biztosítani, a mi első sorban és legfőbbképpen a mi pártunknak, a szabadelvű pártunk érdekében fekszik. (Élénk tetszés és helyes.) En tehát egész erőmmel törekedni fogok arra, hogy ebből a törvényjavaslatból mielőbb törvény váljék. (Éljenzés.)

Alig néhány nappal ezelőtt nyújtottam be a képviselőháznak a büntető perrendtartásról szóló törvényjavaslatot. Ez a javaslat az állampolgároknak legszentebb jogát, a személyes szabadságot fogja biztosítani, s én reformtörekvéseimnek a sulypontját is javaslatnak törvényerő emelésére helyezem és igyekezni fogok, hogy abból minél előbb törvény váljék. (Éljenzés.)

De hiszen sok, nagyon sok teendők van. t. választóim, mert hiszen államalkotó nagy intézményeink egy része hiányzik, nagy részét pedig meg kell valósítani, meg kell alkotni. A mai körülmények közt nem lehetséges nálunk nagyobb munkába fogni a mi parlamenti állapotainkkal. (Igaz! Ugy van!) Gyakran nem közérdekű, kicsiny jelentőségű dolgot terjedelmesen, nagy zajjal tárgyal s ezáltal hátráltatják a komoly munkát (Ugy van!), megakadályozzák az ország érdekeire

kiható fontos reformtörvények megalkotását. — Kicsiny dolgokon megtörnek a nagy törekvések.

En kérve kérem ennek az országnak minden hazaszerető állampolgárát, ne induljon jelszavak után (Zajos helyeslés és tetszés) vizsgálja meg, hogy hol dolgoznak komolyan és csatlakozzanak oda és dolgozzanak. (Élénk helyeslés.) Ez az egyedüli út, a melyen hazám jóvoltát előmozdíthatjuk, a fennálló létező bajokat, visszasszágokat megszüntethetjük (Élénk helyeslés.) Erre kérem önöket is t. választóim! A ki ezen az uton haladva dolgozik, bár milyen kicsiny ember legyen, hazája iránt nagy érdemeket szerez. Ez a kéresem önök-höz t. polgártársaim és az, hogy tartsanak meg engem a jövőben is jóindulatukban és szeretetükben.

Ezekután Bartal Aurél pártelnök a választók nevében lelkes szavakban mondott köszönetet a kerület képviselőjének fényes beszámolójáért.

Egy dalárda jubileuma.

Ujvidék. jun. 3.

Huszonöt éve annak, hogy az „ujvidéki dalkör“ a magyar dalt hirdeti az ország déli határain, idegen nemzetiségek közt erélyvel és kitartással.

A misszió sikerült és ha visszanezünk az elmúlt huszonöt évre, az egyetemen nagy elégtétele ez az ünnepély, az ujvidéki dalosok sikere, melyet a magyar szónok és a magyar dalnak terjedésében szereztek.

Össze is sereglettek az ország minden részéből a magyar dalt kedvöl és művelő egyesületek.

Az országos dalegyesületi központból: Lang Ferencz orsz. dalár szövetségi elnök, Ernye József titkár, id. Abrányi Kornél, dr. Falk Géza, Goll János és Gaál József.

A vidéki dalkörök részéről „Szeged polg. dalárda“, „Debreczeni“, „Szabadkai“, „Pécsi“, „Szegedi dalárda“, „Zombor“, „Ó-Becse“, „Budapesti“, „Törökves“, „Apatini“, „Kulai“ dalárdák képviselői.

A vidéki vendégek fogadtatása fényesen sikerült. A város ünnepi díszben, minden ház nemzeti színű zászlóval és virággal díszítve.

Ezerre menő néptömeg, lelkes éljenzés kísérete a városba a megérkezett vendégeket.

Este fátylasmenetes serenádot rendeztek az „Ujvidéki“, „Zombori kaszinói dalkör“ és a „Budapesti Törökves“ a főispán: dr. Flatt Viktor és Petzy Popovics István kir. tanácsos polgármester lakása előtt.

Az üdvözlő beszédeket dr. Bruck Ferencz és Gunde H. elnökök tartották.

A serenádot után nagy ismerkedési esemény volt a Mayer szálló kerti helyiségében.

Pünkösdi vasárnapján nyolcz óraker Goll János zeneszerző vezetése mellett az ünnepélyen jelen volt dalegyesületek összpóbat tartották.

A tényleges ünnepély délelött tizenegy óraker a városház termében tartott díszgyűlésen vette kezdetét.

A díszgyűlést Flatt Viktor főispán, az ünnepély díszelnöke nyitotta meg.

A dalkör a „Hymnust“ és „Szózatot“ énekelt. Dr. Benedek János a dalünnepélyre írt ódája rendkívüli tetszésben részesült. A díszgyűlés záró beszédét Bruck Ferencz elnök mondotta.

A hivatalos nagy bankett a lövő csarnokban tartott. Flatt Viktor főispán első pohár köszöntője után a katona zenekar Schubert karnagy dirigálása mellett Erkel „Hymnusát“ játszta.

Az ország és végső pontján a magyar nemzeti érzelem e kifejezése nagy tetszést keltett.

A nagy versenyének délután négy óraker vette kezdetét. Jury tagok voltak: id. Abrányi Kornél, Ernye József, Gaál Ferencz, Ruscke ujvidéki dalár karnagy és Lang J. elnök. Az első díjat az „ujvidék város díjat,

lépett, nagyon természetesen mindent a koscsiban hagyott.

Az asztal mellett pihenve, az első pilanattól kezdve melegektem és magamat ki akartam nyugodni. Pusnik hortyogott az asztalra dülve, Csepornikov a kályha körül volt elfoglalva, fát teit tüzre és a szamovárt kérte. Azután a sarokba húzódott, úgy, hogy csak a suttagásukat hallottam s végre elaludtam.

Arra ébredtem fel, hogy valaki a kezemenél fogva ránczígált.

— Mi az? — kiáltám megrémülve. Csepornikov állt előttem.

— Amiről beszél, rendén van uram. Rendkívül kedvező alkalom, sok-sok ezer rubelt lehet keresni.

— De hát miről van szó?

— A cserkeszről. — Hogyan ön nem tudja hogy ki az? A Lena mentén ismerik. — Először vagyok e helyen.

Erre a következő dolgokat hallottam: Ez a cserkesz egy társával együtt titokban szeszes italokkal kereskedett, s a bányamunkásoknak adta el árucikkjeit aranyért. Holnapra várták ide amikor Irkucs-

ba megy, ahol az aranyat el szokta adni a kínaiaknak. Maga az isten vezeti őt a kezeink közé, isten akarja azt, hogy egy harmada a miénk legyen pénzének, két harmada pedig az államkincstáré.

Megértettem.

— Dehát oly kevéssé gyanakodó — kérdeztem, — s egyszerűen csak megadja majd magát?

— Isten mentsen, ez ördög, nem ember! És ha valamit szimatol, akkor a koscsinak ad egy zacskó pénzt borralalól s vége, eltűnt. Ezt esellel kell kézrekeríteni. És ha erő kell hozzá, hát két ilyen katonember meg mi, majd csak elvégezzük — felelő Gavrilov. És kiszámították, hogy 30.000 rubel külön jutalmat fognak kapni csak az elfogásért, ami tehát már kétszeres nyereség lesz s mindegyik biztosított, hogy nem fogom a rövidet húzni.

Láttam, hogy a rossz játékhoz jó arczot kell vágnom.

— No — mondtam — az a maga dolga. Nincs szükségem pénzre, az éjt azonban szivesen itt tölténem.

(Folyt. köv.)

a „Zombori kaszinói dalárda“, a második díjat „az újvidéki hölgyek díját“, a „Budapesti Törökvs“, a harmadik díjat, „az újvidéki dalárda díját“, az „O-Becsei“ dalárda, a központi elismerő oklevelét a „Kulai“ dalárda nyerte el.

Este Goll János zeneköltő vezetése mellett az ünnepélyen jelenvolt dalárdák és az újvidéki hölgyek kara, jeles karmesterük Rusccke közreműködésével, a közönség lelkes óvácsói között összedalolt énekeltek. Goll János „Ébresztője“ vegyes karaért teljes zenekar kíséret mellett előadott műve kiválóan sikerült.

A szegedi dalegyesületek képviselői dr. Kelemen Béla és Privári Pál meleg szavakkal fejezték ki az újvidéki dalegyesületnek üdvözlését.

Kaszinó dalárdánk a vasárnapi diadal után hétfőn Szabadkára s onnan Palicsra rándult, s csak hétfőn este érkezett haza, a mikor aztán egy a nagy közönség, mint az iparos dalárda nagy óvatíval fogadta a vasárnapi diadalmas dalárdát. Az iparos dalárda lampion menettel vonult győzelmes diadartársai elé, s midőn a kaszinó dalárda tagjai a vonatról a peronra kilépték Elbach István az iparos dalárda elnöke lelkes szavakkal köszönte a győzteseket. A kaszinó dalárda részéről Pribil Ernő elnök köszönte meg a szívélyes óvatit, s erre a jeleket elnévelése után a két dalárda nagy közönség által kísérv a lampionok fénye mellett vonult egyleti helyiségébe, honnan aztán némi időzés után elmentek dalos únk hogy — pihejenket baberaikon.

Kritikák kritikája.

Az ily czímen legutóbb megjelent — s bírálatommal foglalkozó cikkre legyen szabad mindenekelőtt kijelentem, hogy a Lied-féle concert kritikájának megírására nem önként vállalkoztam, hanem e lapok t. szerkesztője és tulajdonosa kért fel. Ha tehát utóbb a lapnak segédszerkesztője cikkemnek ront, s azt helyteleníti, úgy eszembe jut a két dudás története, s nem tartózkodhatom annak kijelentésétől sem, hogy jövőben csak mindkét említett factor telkérésére lesznek hajlandó zenei kritikát írni, — természetesen abban az irányban, melyet Fyagra V. ur volt kegyes részemre kijelölni. Tudni fogom jövőben, hogy Funták Agnést — ha nekem nem is tetszik éneke, s ha a fővárosi lapok azt is írják róla, hogy a népszínházban történt fellépétsége merénylet számba megy, — énekművésznőnek kell felemlenem. Liedt és Vinczét elsőrangú művészekké előléptette — Sarasat, Joachimot, Szauert és d' Albertet — (mivel Zomborban még nem szerepeltek) a zene kontárok nivójára fogom redukálni.

De elanultam Fyagra V. urtól olyat is, — amiről eddig még sejtelmem sem volt, hogy a zenei szakértelem határozott hátrányára szolgál az embernek akkor, — ha egy koncertben részt vesz, s boldog az, ki a zenéhez nem ért, mert kevesebb igényekkel lép fel, ebből folyólag a kritika megírására is hivatottabb a nem szakértő, mivel a kevésbé sikerült hangversenyről is dicsőhymnust zengeni képes.

Ha a Z. és V. tek. szerkesztősege ily kritikust keres, helyesen teszi Fyagra V. ur, ha amugy is terhes feladatát a zene kritika elvállalásával kiegészíteni lesz szives.

Egyébként béke velünk.

P. K.

Az igazság okáit annyit készséggel kijelentek, hogy, — a mint arról e lapok szerkesztőjétől értesültem, de a mit egyébként P. K. urnak is feltétlenül elhittem volna, az általam perhorrescált kritika megírására e lapok szerkesztője kérte fel P. K. urat, de hát ez azt hiszem, azért nem mondtam őt attól, hogy valakinek e tárgyban ellenkező véleménye legyen, s azt közzé tenni merészelje. A szerkesztő felkérte P. K. urat a kritika megírására, azt közzé s

tette szó szerint, de hát ez a privilégiuma nem csak P. K. urnak lehet meg. A mi pedig azt illeti, hogy P. K. ur jövőben az én általam kijelölt irányban fogja kritikáit írni, hát igaz, hogy ezt én nem arrogálok magamnak, de ha megteszi, aligha nem jól fogná tenni.

Figura V.

HIREK.

— **Az ellenzék győzelme.** Lapunk zártakor vesszük a hirt, hogy a belügyminiszter dr. Donoszlovits Vilmos és társai felebbezése folytán nem hagyta jóvá a vízlevezető árkokon építendő hidak és védátlakról szóló szabályrendeletet. A szabályrendelet genezése a Szemző István által háza előtt épített hidkarfalakkal van összefüggésben, amennyiben a városi tanács azt 30 czméter magasságban tartotta megengedhetőnek. Ily értelmű szabályrendeletet is nyújtott be a tanács a közgyűléshez, a mely azt szenvedélyes hosszas vita után szavazat többséggel el is fogadta. Legérdekesebb az, hogy a miniszter az ellenzéknek adott igazat, a mennyiben 30 cmt helyett 1 méter magasságban tartja kívánatosnak a kocsi átjáróit szolgáló hidkarfalak felépítését. Különböben alig van a szabályrendeletben pont, — melyet a ministeri leirat ne helytelenítene illetve ki ne javítana és módosítana. Ebből is látszik, hogy mily felültesen, mily megmondolatlanul készítik elő a városi mérnöki hivatalban a szabályrendelethez szükséges terveket és a városi tanács is okulhat ebből, hogy mily rossz tanácsadó a bosszu és szekatura, ha az a közérdek aláreza alatt használhatik. Legközelebb e tárgyról bővebben fogunk megemlékezni.

— **Főgymnáziumi kettős iskolai ünnepély.** A helybeli m. kir. allami főgmns. ifj. önképző-köre a koronázási év forduló megünneplésével kapcsolatban f. évi június hó 8-án, délelőtt 9 órakor a főgmns. tornacsarnok helyiségében záróünnepélyt rendez, a következő műsorral. I. Király-hymnus. Előadja a főgmns. ifj. vegyes énekkar. 2. Alkali beszéd. Tartja Gerevics Gusztáv kir. igazgató. 3. Honszerzet. Vörös máty Mihálytól. Szavalja Ungár Imre VII. o. t. 4. Egyveleg. Előadja a főgmns. ifj. zenekar. II. I. Titkari jelentés az önképző-kör évi működéséről. Felolvassa Falcione László VII. o. t., a kör titkára. 2. Kardal. Éneklő a főgmns. ifj. férfikara. 3. Ő nem ismer. Pályanyertes tárcza. Irta Falcione László VII. o. t. Felolvassa Elrich Aladár VIII. o. v. t. 4. Szemelvények. „A magyar hadiszervezet“ cz. pályadíjat nyert értekezésből. Irta Schlagetter Leó VII. o. t. Felolvassa Dömötör Aladár VIII. o. v. t. 5. Népdalok czimbalmon. Előadja Körmendy Imre VII. o. t. 6. Pázmán lovag. Irta Arany János. Szavalja Zátonyi Dező VIII. o. v. t. 7. Az önképző-köri jutalmak kiosztása Majör Károly dr. felügyelő tanár által. 8. Rákóczi-induló. Előadja a főgmns. ifj. zenekar. Ezen iskolai ünnepélyre a t. szülők és érdeklődő közönség e helyen tisztelettel meghívatik.

— **A táblai elnök Ujvidéken.** Bernáth Géza a szegedi kir. tábla elnök hét-főn kezdte meg az újvidéki törvényszék és járásbíroság megvizsgálását. 5 napon át folyt a vizsgálat s mindent a legjobb rendben talált és ezért különös megelégedését fejezte ki a törvényszék elnöke előtt.

— **A zombori áll. főgmnsium f. hó 9-én, vasárnap, délután 4 órakor** tornaversnyt tart a megyeház előtti téren, melynek programja a következő:

1. Ének.
2. Szabadyakorlatok (I.—VIII. oszt.)
3. Együttes osztyaltornázás korláton és támfán (I. A, és B. oszt.)
4. Sztortornázás (I.—VIII. oszt.)
5. a, Műgáras (III. és IV. oszt.), b. Athletika gyakorlatok 28 kilós vasrudakkal s 20 és 28 kilós súlyokkal.
6. Tornajátékok: A fekete a fehérret osto-

rozsa, Medve és a fluk, Harmadikat elűnti, Futva — ütte, Följetek a vadembertől, Bot tolvajlás, Kötelkedő, Fogoly szabadító, Nagy malom, Kinai fal, Lapda kergető, Lapda hajsza, Rúgólapda határ, Fűles lapda határ, Halott ebresztő.

II. rész.

7. Pózna mászás 3 csoportban (II. és III. oszt.)
8. Kötelmászás 3 „ (III. és IV. „)
9. Fűgészkesés 2 „ (V. és VII. „)
10. Gyorsfutás 100 méter távolból 2 csoportban (III. oszt.)
11. Gyorsfutás 150 méter távolból 3 csoportban (III. és IV. oszt.)
12. Gyorsfutás 200 méter távolból 2 csoportban (VI és VIII. oszt.)
13. Magas ugrás.
14. Távolság ugrás.
15. Súlydobás.
16. Köréllhuzás (VI. és VII. osztály.)
17. Katonai rendgyakorlatok — díszmenet.
28. Visszavonulás az intézetbe kettős rendekben a Deák Fer. és Erzsébet körüton.

Ülőhelyek ára 25 kr Kaphatók: Mayer és Thum s Goldfahn Sándor kereskedésében jun. 9-én délig; a verseny napján d. u. a versenytéri pénztárnál.

A helyarabok befolyó összeg a torna-verseny költségeinek fedezésére fog fordítani. A megmaradt összegből egy pár szegény tanuló fog a milleniumi tornaversenyre Budapestre küldetni.

— **Uj postafőnök.** A zombori m. kir. pósthivatal főnökét a kereskedelmi miniszter hason minőségben Ujvidékre helyezven at, az ekkent megürlt postafőnöki állást f. évi július hó 1-én Tibor Mihály zombolyai postafőnök foglalja el.

— **Kitüntetés.** A budapesti tudomány egyetem hittani kara Hoffmann Károly el. kulai apát-plébánost egyhangulag tiszteletbeli tagjává választotta.

— **Esküvő.** Vlaszkits György ó-sztpári közs. végrehajtó f. hó 6-án d. e. 11 órakor vezet i oltárhoz Gyurisis Maria kisasszonyt, ó-sztpári tanítónőt.

— **Az Engel-féle hypodromban** püskösd vasárnapján megkezdtek az előadásokat. A társulat jó erőkből van összeválogatva, s mondhatjuk hasonló caliberű vállalatokból ilyen erőikkel már rég nem volt Zomborban. A kigyó-ember, Dubszky lábművész(?), a Várady-esalád, Zurkovits zene bőhocz, aztán még két talmi néger olyan productionkat visznek véghez, a melyek megérdemlik a megtekintést.

— **Vizsgálatok sorrendje a zombori áll. főgmnsiumnál az 1894/5. isk. év végén.** Junius 9 vasárnap I—VIII. oszt. tornaverseny. Junius 14. péntek I—VII. oszt. vallás. Junius 15. szombat. VII. oszt. görög, latin, görög pótló irodalom s rajz. VI. oszt. természetrajz, mennyiségtan, görög pótló rajz. V. oszt. görög, latin, görög pótló irodalom. dél után 3—4. szépirás. Junius 17. hétfő. IV. oszt. természetrajz, mennyiségtan, rajz. III. oszt. magyar, latin, német. II. oszt. rajz, mennyiségtan, földrajz. I. B). oszt. magyar, latin. d. u. 3—4 gyorsírás. Junius 18. kedd I. A). oszt. magyar, latin. VII. oszt. mennyiségtan, természettan, egészségtan. V. oszt. magyar, német, történelem. d. u. 3—4-ig III—VII., 4—5-ig I—II. oszt. szerb nyelv. Junius 19. szerda VI. magyar, német, történelem. IV. oszt. magyar, latin, német, történelem. III. oszt. történelem, phys.-földrajz, mennyiségtan, rajz. Junius 20. csütörtök II. oszt. magyar latin. I. B). oszt. rajz, mennyiségtan, földrajz. I. A). oszt. földrajz, rajz, mennyiségtan. Junius 21. péntek VII. oszt. magyar, német, földrajz. VI. oszt. latin, görög pótló irodalom. V. oszt. természetrajz, mennyiségtan, görög pótló rajz. Maganyizgálatok. Junius 22. szombat szóbeli érettségivizsgálat. Junius 29-ikén Te Deum.

— **Eljegyzés.** Lusztig Károly Zomborból eljegyezte Steinfeldt Frida kisasszonyt Cserniken. (Szlavóniában.)

— **Ney Dávid** Liedl Ferencz, Vincze, Zs és Funták Ágnes művészek e hó 6-án csütörtökön este az ó-becsei nagyvendéglő dísztermében hangversenyt tartanak.

— **Tanító tanácskozmány** lesz csütörtökön. Ó-Becsen részt vesznek a tanácskozmányon az ó-becsei esperesi tanítóegylet választmányán kívül az összes ott helyi tanítók. A tanácskozmány után banket lesz a „Vadászkürt” szállodában.

— **Állás-változtatás.** Branovacsky Györgyöt moholi közs. könyvelőt a szerb híffelekezeti alapítványok intézete könyvelőnek választotta meg. Branovacsky ez új állását el is fogadta.

— **Jubileum.** Az adai róm. kath. templom jövő évben lesz 100 éves, amelynyben 1796. évben adott át rendeltetésének. Az adai r. k. hitközség elhatározta, hogy 1896. szept. háromszik vasárnapján nagyobb ünnepélyvel fogja megülni templomának 100 éves jubileumát.

— **Csőd.** Fischer Herman topolyai lakos ellen. Bajlentési határidő: június 17., felszámolási tárgyalás június 26. Szabadkai törvényszék.

— **A szabadkai izr. „Szent egylet”** f. hó május 23-án d. e. 9 órakor közgyűlést tartott, mely alkalommal a választmány újabb megalkotott. Megválasztottak: Elnökül: Freudenberg Márk. Elnökök: Koch Salomon, Buchwald Márk, Zopf Henrik és Körpel Lipót. Pénztárnokul: Schulhof Ignác. Ellenőrül: Perl Sándor. Bizottsági tagokul: Weitzenfeld Illés, Geiger A. Mór, Halbrohr Adolf, Berger Antal, Kunetz Ignác, id. dr. Milko Izidor, ifj. Hubert Sámuel, Müller Ede, Buchwald Lázár, Schönstein Mór, Taussig Vilmos, Kunetz Mór, Szilasi Károly, Reinitz Mark, Schwimmer Miksa, Neuhaus Ignác, Weisz Ferencz, Hartman Rafael, Fürst I. J. és Gerber Rudolf.

— **A gymnasiumi tanulók beiratása.** A vallás- és közokt. m. kir. miniszter f. évi február hó 17-én 50,667/94. sz. a. kelt rendeletével elrendelte, hogy a gymnasiumok valamennyi osztályába a beiratások már a jelen tanév végén is, és pedig június 30-ikától, július 5-ig bezárólag eszközöltessenek. Amennyiben a felveendő szám be nem telik, szeptember elején is eszközölhető beírás. Levélben vagy írásban való jelentkezésnek helye nincs, mert a rendtartás értelmében a beiratkozásnak személyesen a szülők vagy gyámok kíséretében kell megtörténnie.

† **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Fájdalmas szívvel jelentjük a magunk és hozzánk tartozóink nevében rokonainknak és ismerősinknek, hogy lányom, **szeregett** jó anyánk, nővérünk illetve sógorónk öz. id. Veszolovszky Péterné szül. Almásy Brigitta folyó évi június hó 3-án esti 8 órakor 58 éves korában a hallotti szentség felvétele után történt elhunyt. A boldogultnak hűlt teteme folyó évi június 5-én délelőtt 1/211 órakor hajai-ut Ivanovits-féle házban fog beszenteltetni és a helybeli szent Rókus sirkertben örök nyugalomra tétetni; az engesztelő szent mise áldozat pedig június hó 11-én reggel 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az Úrnak bemutatattni. Zomborban, 1895. évi június hó 4-én. Áldás és béke honoljon drága porai felett! Öz. Almásy Antalné szül. Zsulyovits Margit édes anyja. Almásy János, Almásy István, fivéréi. Ripczó Jánosné szül. Almásy Anna, Ivanits Kálmáné szül. Almásy Katalin nővérei. Veszolovszky Ernő, Veszolovszky Julcsa gyermekei. Ivanits Kálmán m. kir. pénzügyi számellenőr. Ripczó János róm. kath. kántor. sógorai.

— **Halálozás.** Schosberger Rezső, szabadkai kalapkereskedő f. hó 31-én reggel 6 órakor élete 32-ik évében hosszús és súlyos betegség után elhunyt. Neje, másfél éves gyermeke és számos rokonai siratják.

— **A vasárnapi munkaszünet zárórója** június 1-től szeptember 1-ig 10 órakor van. Ezt olvasóink szives tudomására hozzuk.

— **A „Szabadkai Szerb Jótékonyozólu Nőegylet”** 1895. évi június hó 8-án a városi erdőben jótékonyozólu tombola és tánczszal egybekötött majális rendez. Belépti díj egy tombola jeggyel 60 kr. A tombolához ajándék-tárgyak köszönettel vétetnek Mucsalov Emilia egyi alelnöknő lakásán (Rukovina-féle ház, Wesselényi-utca) június 3—8-ig. Belépti jegyek előre válthatók Kovács Ilona urnó dívataru üzletében, valamint Illés és Kiss urak üzletében. Kezdeté délután 6 órakor. Esti 7 órától 8-ig tombola, azután tánczszalalom. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Kellemetlen idő esetén a majális a városi erdői vendéglő termében és fődött csarnokban fog megtartatni.

— **Kiállítás Baján.** F. évi október hónap nagyobb gyümölcs, gyümölcs-termény, mézős és kertgazdasági termény, bor- stb. kiállítást rendez Baján a Gyüm. Egylet.

— **Plébános választás.** Mint Bajáról írja levelezőnk, ott most nagy mozgalmat kelt a plébános-választás. A korteskedés már javában dühög a választásra, mely f. hó 8-ikán megy végbe. Ugy hallatszik, legtöbb kilátása van a megválasztásra dr. Vojnich Dániel plébánosnak.

— **A bukleszi csardán** az árvíz-károsult bácskai községek felségélyezésére e hó 8-án jótékonyozólu tánczszalalom fog rendeztetni, mely alkalomra a vidék nagyérdemű közönsége, — tekintettel a humánus célra ez uton is tisztelettel meghívatik és minél számosabban való megjelenését kéri a rendező bizottság.

— **Színház.** Halmay szabadkai director színtársulata szerdán május 29-én fejezte be a színi évadot Újvidéken. Utolsó darabnak Halmayné jutalomjátékára a „Kornevilli harangok”-at adták meglehetősen telt ház előtt. Vasárnap már ÓBudán játszik a társulat „Bank-bán”-t adva megnyitól.

— **Halálos kimeneteli kérés.** Szabadkán az elmúlt csütörtökön két leány hevesen összekapott. Szilágyi Julis egy késsel agyonszurta Harkai Katalint, ki nyomban meghalt. Elszállították a zentai uti temető boncztermébe. Szilágyi Julis ezután önmagát is életveszélyesen megsebesítette és jelenleg a városi kórházban van ápolás alatt. Élet-halál közt lebeg. A vizsgálat ez ügyben folyik.

— **Értesítés.** A bajavidéki r. k. néptanítóegylet f. évi közgyűlése — Berényi Daniel emlekezete iránt mutakozó rendkívüli érdeklődés miatt — nem a hirdetett helyen (az alsóvárosi iskolában) hanem a városháza közgyűlési termében tartotta meg.

— **Tűz.** Mult hó 26-án d. u. 1/21 órakor az ó-becsei szerb utcában leégett Fehérov Sándor istállója és felszere. A tűz valószínűleg vétkes gondatlanságból keletkezett. Az asszony az napkenyeret sütött a tűzes pernyét a szemétdombra öntötte. Közel a szemétdombhoz, a felszerhez kévébe kötött nád volt támasztva. Az eszort szemében a tűz lassan a nádig harapozván a nádat meggyújtotta csakhamar az egész épület elemészette.

— **Kutba esett gyermekek.** Vasárnap este felé Smeidl István ó-becsei bazáros 3 gyermeke az udvaron játszott. A legnagyobb egy 8 éves leánya 6 hónapos öcsését a karján dédelgette. Játász közben a kuthoz mentek és a vízből visszavertődő alakjaikban gyönyörködtek. Egyszere azonban eszébdült a leánya és öcsésével együtt a kutba esett. A harmadik testvér, egy 4 éves fűcska remélve futott be a szobába és fuldokolva mondta atyjának, hogy testvérei a kutba estek. Az apa örülten rohant a kuthoz, minden gondolkodás nélkül bele ugrott. A leánya egy kiálló téglába kapaszkodott de a 6 hónapos kis fiút kiejtve kezéből, az elmerült. Az apának sikerült még övé a víz alól felhozni gyermekét, s míg a szomszédok kötelek segítségével felvonszolták, a kiálló téglákon tartotta fel magát és gyermekeit. A szerencsétlenség megtörténte után nyomban orvost hívtak, ki megnyugtató

ta a megremült szülőket, mert a kis gyermeket sikerült életre keltetnie.

— **Öngyilkosságok Petrováczon.** Ottani levelezőnk a következőket írja: A végezt, úgy látszik utóbbi időben különösen közönségünket szemele ki szomorú és rémes események színhelyül. Egészen a fővárosba képzeltük már magunkat, midőn rövid 48 óra leforgása alatt nem kevesebb mint 2 öngyilkosság, 2 öngyilkossági kísérlet s 1 haláleset fordult elő. Áld. csütörtök Chorváth János, ki néhány hét előtt próbálta nyakát elvágni, felakasztotta magát. Öngyilkosságának oka: anyja nem akarta megengedni, hogy átérjen a nazarenus hitre. Különbén vallási mániában szenvedett, mert már napok óta hangoztatta, hogy a „Halál!” mindennap látogatja és magához hívja. Áldozó csütörtökön pedig kinyilatkozta, hogy ma eljön végleg érte és igazá volt. Délelőtt el-távozott hazulról és mert a délutáni órákban mégsem érkezett haza, feltűnést keltett, kerestek, míg végre sajátjainak nagy reméltetere — a padláson felakasztva találtak; felesége és két gyermeke siratják. — Alig aludtuk ki az első meglepetést (mert falu-helyen meglepetés számba megy ez is), már a második rémhírre ébredtünk: u. i. pénteken reggel (máj. 23) Kiszele András felakasztotta magát. — Ez a szegény öngyilkos nem védekezett oly hamar életével, mert több-félékép kísérletet meg e nyomorult élet megszüntetését. Legelőször a kutba ugrott, de úgy látszik a vizes falát nem tetszett neki, valahogy kimászott, kést keresett és néhány helyen megszurkálta magát — ez úgy látszik fájt neki, mire aztán a legtöbbször fegy-verhez — a kötélhez nyult. Szobájába zárkózott és a mestergerendára felkötötte magát, hol reggelre halva találtak. Öngyilkosságának oka, hogy rokonaival egy pert vesztett, mely 2000 frjtába került volna. Csupán felesége siratja és talán a felperes! — Szombaton egy Lehozky Mihály nevű ember megint a kötelel választotta e gyarló világtól való megszabadulás céljából. De észrevették rugdalózását és az alóla kirugott szék dörömbölését, felszaladtak a padlásra és lekötötték. Délután meg egy hajdan jómódu, de most egészen elzüllött ember: Kraicsy Pál a csatornába akarta fojtani háborgó lelkét, de az arra cirkáló rendőrség még ideje korán kihálászta. — És a csatorna egy más áldozattal boszulta meg magát, befojtván az ott lakó mészégető egyetlen tehenét. Máj. 27. a déli órákban hunyt el hosszús szenvedés után, a petrováci izr. hitközség egyik legdrágább tagja, Groszmann Vilmos, ki egy-szersmind éveken keresztül vezette a hitközség belső anyagi ügyeit, annak pénztárnoka lévén. Bus özvegyen kívül, 3 árva és az egész község siratja, mert páratlan tisztesség ember volt. Legyen neki könnyű a föld!

— **Meglopott plébánia.** Szabadkai tudósítónk írja: Jancsó Gyula gazdász, a mint Bácsalmason keresztlát utazott, betért a plébániára is, ahol éppen ebédelt. A kedvező alkalmat felhasználva bement a nyitva maradt káplán szobákba és az ott talált értékesebb dolgokkal megugrott. De még az nap elcsípték az elzüllött fickót, aki jobb sorsról bukkolt le ideig.

— **Öngyilkosság.** Kovács Imre jómódu pacseri parasztagda folyó hó 2-án agyonlétte magát. Tettét elmezavarban követte el.

— **Ragályos betegségek.** A difteritisz és a vörheny megint új erővel pusztít Zentan s nap-nap után szedi az áldozatot. A hatóság most sajtó útján is föl hívja a közönséget, hogy az olyan házat, melyben ragályos beteg van, minden érintkezést szakítson meg. Orvosi rendeletre tilos a fertőzött házakból bárminemű eledelnek, s legkivált a tejnek a kihordása. E figyelmeztetés ellen vétőket a hatóság súlyosan meg fogja büntetni.

— **Korán kezdte.** A mult héten egy első osztályú kis lányka az ó-becsei piaczon áruoló bazárostól ellopott 2 horgolótűt 2 lab-

dát 8—10 drb mellűt. A lopott tárgyakat elvitte az iskolába, a hol azután kitudott a turpissága. A tiszt. nénikének feltűnt, hogy az egyszerű kis lánynak annyi csendes-becséje van, tehát kérdőre vonta. A leány kezdetben tagadott, de később bevallotta, hogy a tárgyakat kitől lopta. Az ellopott tárgyak most a rendőrségnél vannak, a kis leány pedig az iskolai szabályok szerint súlyos büntetést nyert.

— **Eltévedt százás.** Szi-Tamásról a következőket írják: Berger Márkus szi-tamási lakos e hó 28-án ogasztási adóját volt fizetni a községi pénztárnál. A pénztárnok míg a könyvbé bejegyezte az adót, a Berger által befizetett száz forintot az asztalon hagyta. A szobában többen voltak. Mire a pénztárnok a bejegyzést elvégezte, a százás eltűnt az asztalról, de ugyan abban az időben távozott el Krsztonosity Szeva az ottani szerb segély-egylet szolgálja is. Daczára annak, hogy több tanu igazolja, hogy a százast Krsztonosity vitte el, meg is tagadják, hogy ő lenne a tolvaj. A tanuk azt vallják, hogy azért nem volt feltűnő előtűk a százás elemelése, mert azt hitték, hogy az Krsztonosity tulajdona volt. A vizsgálat folyik.

— **Ellopott ékszer.** Május hó 29 és 30-ika közötti éjjel Kovácsv Jásó ó-becsei lakosnak a hazán az újvidéki-utczára nyíló ablakot betörték, azon át a szobába hatoltak és a szekrényből 10 drb, egyenkint 26 ft értékű aranyat 3 drb gyűrűt, 1 drb lánczot, 1 nagy mellűt, 1 pár függőt ellop-tak. Az ékszeret is aranyból voltak. A csendőrség és a rendőrség megindította a nyomozást és még az nap Glavaski Danicza személyében, — ki már lopásért többször büntetve volt, a tettest elfogta. A tolvajné kezdetben mindent tagadott és egészen ártatlan arczot vágván, azt mondta: No ha anynyira van a dolog hát megfizetem azt a rongyos ablakot. A csendőrségnek azonban a nyomozás alkalmával sikerült testvérének férjézet Zsvikov Milannának a kertjében egy kukoricza tövcs alatt a lopott tárgyakat megtalálni. Ugy a tettes, mint a lopott tárgyak a bíróságnak adtak át.

— **Sikerült fogást** tett a rumai csendőrség. Még az ősszel Petkovits Vládó 21 éves szürszabó segéd egy ó-becsei iparosnál dolgozván, annak hét éves kislányát megfer-tőztette. Akkor sikerült a csendőrség kezei közül elmenekülni és Szerbiába átszökni, de most az ó-becsei csendőrség megkeresése folytán a rumai csendőrök elfogták és ide kísérve a járásbíróságnak adták. Ezen hírünkkel kapcsolatosan, bár röviden, megem-lítjük, hogy mult heten ugyancsak Ó-Becsen egy ördögi lelkű családny egy 4 éves kis fiut fertőztetett meg. A lelketlen vadak bizonyára súlyos büntetést nyerne.

— **Vizbefut gyermek.** Csefán Rezsó, Csefán Mihály folyamfelügyelőnek 6 éves fia, Hecht József bádogos tanonczczal m. hó 26-án délután a posványosban fürdött. Fürdés közben mélységbe lépett és a vízben elmerült. Lichtner Pal honvéd huszár tizedes a töltésről látta az elmerülést be is futott a vízbe, de mikorra a fiut felhozta, ez már megfulladt.

— **Körözött Figaró.** Forray Béla zentai borbélyt keresteti az ottani járásbíróság holmi kisebb lelkiismereti kihibanások hely-reigazítása végett. A derék Figaró, aki akkor hallottott magáról, mikor a felesége egy tisztelője ráltt: de csak amugy borbélyosan ta-lálta.

— **Gyanus látogató.** Vasárnap éjjel fel egykor Reeskö és Lengyel zentai rendőrök a Tóparti-utczában tartottak őjrátort, mikor a rétből a Fényszarusiféle közön két kocsi törtetett fölfele. A rendőrök kötelesség-szerűleg megállították a késői utasokat s lát-tak, hogy a kocsiokon széna van. Miután a kocsin ülők magukat kellően igazolni nem tudták, a rendőrök a kocsiakat a városház udvarára akarták kisérni. Ebből szóváltás ke-letkezett, melyre már Szabó Janos éjjeli őr is oda érkezett. Egyszer csak váratlanul föl-

emelkedett az első kocsin a széna közül egy ember, és a kocsi mellett álló éjjeli őrt egy husággal leütötte. A meglepett rendőrök hirtelen eleresztettek a lovak szabályját, mit a kocsin ülők észrevéve, megvagdostak a lovakat és elváltak. A rejtélyes utasok ki-lete iránt a zentai rendőri körökben nagy az érdeklődés, de zok mind ez ideig nem vol-tak kipuhatolhatók.

— **Gyilkos leány.** Szörnyű bestialis lelkű leány ül rabságban — mint tudósítónk azt már írta — Szabadkán. Fényes nappal leszurta egy leánytársát az utcán, ez a le-ány, akinek a neve Szilágyi Julis. Tegnap-e-lőtt történt a vérlázító eset. Délután találko-zott a két leány az utcán: Szilágyi Julis és Harkai Katalin. Az utóbbi kérdőre vonta Szilágyi Julist azért, mert ez többször meg-verte az ő, t. i. Harkainak a hugarát. A szó-váltásra Szilágyi Julis egy bicskát rántott elő és rávetette magát Harkai Katalinra. A dulakodás közben a vad bestia a szerencsét-len leánynak a szívébe döfte a kést. Harkai Katalin ott vérzett el a helyszínen. A gyil-kos leányt azonnal elfogták.

— **Elveszett ékszer.** Vasárnap dél-után a helybeli vasuti állomáson vagy an-nak közelében egy sodrott arany nyakláncz kis szivvel együtt elveszett, a becsületes megtaláló keretik azt e lap szerkesztőségében leadni, a miert is a tulajdonos illő jutalom-ban részesítendi.

— **Vesztett kutya.** Szomorú esetről értesit bennünk új-verbászlevezelőnk. Ó-Vér-bászban Rumpf Janos gazdag kőművesmester-nek tíz éves leánykáját még husvét hetében megharapta egy veszett eb az arczán. A gon-datlan szülők ahelyett, hogy a megmárt le-ánykájukkal orvoshoz siettek volna, egy a környékben kuruzslásairól hírhedt vált rusz-nyák embert kerestek fel, aki állítólag a ves-zett állatoktól megmárt embereket meg tudja gyógyítani. A rusznyák be is adott mindenféle kutyvalékot a kis betegnek s a hatáságnak be sem jelentették a dolgot. A titkolodásnak azonban szomorú követke-zményei lettek, mert a boldogtalan természetén kitört a vesztettség s a leánya kimondhatatlan szenvedések között meghalt. A könyelmű szülők, valamint a kuruzsló ellen a kulai szolgabíróság megindította a vizsgálatot, mely-nek során kiderült, hogy ugyanaz a veszett kutya még három szerb gyermeket mart meg.

— **Paprikát vegyenek paprikát!** Ily szavakkal kiabált Ó-Becsei utczáin Gazsó Erzsébet. A rendőröknek azonban gyanusnak tűnt fel Erzsók asszony magaviselete, tehát kérdőre vonták és akkor kitűnt, hogy a ko-sarában szerezika szépitő szert árulgat. Erzsók asszonyt letartoztatták.

— **Lipótmezőre.** Sok komédiának, botrányos jelenetnek volt előidézője Zentan egy szegény elmebeteg ember, Dér János. Utóbbi időben olyan stiklijai voltak a sze-rencsétlennek, amelyeknek ismétlődését minden áron meg kellett akadályozni. A zentai rendőrség helyet talált a nyomorultnak a Lipótmezőn, hová Bán Lajos zentai alkapi-tány fogja fölkiérni.

C S A R N O K.

Wagner Richárd és gróf Apponyi Albert.

Az 1876-ik év augusztus havában 13-ikától 16-ig folytak le azok az emlékeze-tes napok, a mikor a bayreuthi színházban a Nibelungok trilogijájának egyes részei elő-ször kerültek színpadra. Mi minden történt azóta! A bayreuthi mester tisztelőinek szá-ma rengeteg módon megszaporodott, aztán meg olyanok fordultak el tőle, a kik azelőtt a Wagner-kultusz betegei voltak. Csak egyet említek a sok közül: Nietzsche Frigyes, a ki

ugyan nem tisztelte isten gyanánt Wagner-t, de mégis fennen dicsekedett, hogy kigyó-gyult a Wagner-lázból. Az idők folyamán történt az is, hogy a két különböző áramlat között az ellentétek lassan-lassan, de annál biztosabb kiegyenlítés nyertek. Egyik részen vannak a tulzók, kik lassankint bevonják a megdagadt vitorlákat, épp úgy, mint az el-lentáborbeliek, a kik szakítanak a merev negációval. Így egyenliti ki az idő az ellen-téteket, új eszméket teremt ott, a hol ezek-nek az eszméknek nyoma sem volt és oda, a hol a lelkesedés csodás tultengésben volt, a tulcsapongás helyébe csendesebb, higgad-tabb megítélés teremt.

Az sem érdeketlen, hogy az utolsó ké t-évtized óta a toll hatalmas embereinek meg-győződése hogy változott. A rideg kritika emberei megszelidültek, azoknak hangja pe-dig, akik egykor lelkesedtek, ma alacsonyabb hurokon pendül; a hitetlenek részben meg-tertek, az apostolok pedig? No, ezek sem hívják segítségül lépten-nyomon Siegfried minden ütemét!

Az egymást kiegészítő tanok keresése közben akadnak azokra a különféle broszúrok-re, amelyek Wagner 1876-tól egyik és másik szempontból ismertetik. Az időszaki sajtó e termékeinek nagy része ugy hasonlít egy-máshoz, mint egyik tojás a másikhoz. Hang-juk mindig egy és ugyanaz: Wagnert vagy érdemén tul becsülik, vagy igazságtalanul rántják le a sárga földig. A sok között kimagaslik a híres bécsi zenekritikusnak, Kalbeck Miksának tanulmánya a Nibelungok gyűrtje-nek első előadásáról. Kalbeck tárgyilagosan, itt-ott lélektani élel írta meg szép munkáját.

És a mint ez elsárgult lapokat bonto-gatom, szemem megakadt egy szón, egy rö-vidke szón, elolvasom: Apponyi. Appony és Wagner Richard, hogyan illik e kétőny össze! Lássuk csak.

Azt mindenki tudja, hogy gróf Apponyi Albert az egyetlen magyar főúr, akit a zene talán éppoly közelről érdekel, mint érdekl a politika. Nem az a „magas állású“ ur, aki a bálókba jár, hogy muzsikát hallhasson, vagy a hóbortos divatnak hódolva, a hangverse-nyeket sorra járja. Őt a zene nemcsak szó-rakoztatja, de annak szükségét is érzí. Az ő fejlett érzéke a művészet er ágának minden szépségei iránt, a mely szépségek a legközvetlenebbül hatnak, az ő sajátágnos értelme, párosulva a tökéletes zenei tudással, a zene iránt erzett igaz, őszinte szeretete, ezek azok a tulajdonságok, a melyek őt jó zenészzé avatják s e tekintetben gróf Apponyit a ma-gyar főúri világ emberei közül senki meg-nem közeletti. Ha talán e szavaimban téved-tem volna, szívesen hallok a helyreigazítás.

E kiválóságok magyarázzák meg azt, hogy gróf Apponyi Albert szívesen keresi fel a zenészek társaságát, hogy a legkiválóbb ma-gyar zeneköltő, Mihalovics Ödön meghitt bar-átja, hogy a zeneművészek körének véd-nöke és hogy őt mindenkor ott lehet találni, a hol a zene érdekeinek előmozdításáról szó van. És ha vannak az országnban — pedig vannak ám sokan — kik epvedve várják, hogy Apponyi Albert a hatalomnak őt meg-illető polczára jusson, ugy ezek között első sorban a zenészek azok, mert ők valóban száználmas művészeti viszonyok javítását jog-gal várják tőle, a zenének e művelt lelki barátjától. De száz szónak is egy a vége: gróf Apponyi az az ember, a ki a zene ér-

dekeit is szívén viseli. S bár zeneileg kozmopolita, a kinek minden, a mi szép, tetszik is, főleg mégis Wagner imádó, a Wagner imádók extremitásai nélkül. Lelkesedése a nagy zeneköltő iránt, vonzotta őt már 20 év előtt Bayreuthba, hogy tanuja legyen a Nibelungi gyűrű tűzpróbájának.

Eredeti tárgyamtól kissé eltértem, de bocsássa meg nekem ezt a nyájas olvasó, mert nem állhatok ellent a vágnak, hogy azt a jelentőséget, a mely gróf Apponyi Albertet a magyar zenevilágban megilleti, tanulmány tárgyává tegyem.

Visszatérök hát Bayreuthra és először a Kalbeck-féle kritikának azt a fejezetét idézem, mely Epilogus a vendéglőben címet viseli s a mely dévaj hangon számol be azokról az eseményekről, a melyek egy nappal a négy részből álló dalmű előadása után, a vendéglőben történt. A bayreuthi vendéglősök ekkor kiadott meghívója hangzott a következőképpen:

„Wagner Richard ur azt óhajtja, hogy augusztus 18-án, az ideai bayreuthi díszelőadások napján, patronusaival, hiveivel, barátaival, művésztszársaival és szereplőkkel a vacsoránál találkozzék. Ez óhajtásnak megfelelőleg van szerencsénk augusztus 18-án este 7 és fél órára tisztelettel meghívni. Egy teríték ára 5 márika.”

Ez estén történt, hogy nagy társaság ünnepelte Wagnert. Egy berlini képviselő, Duncker, köszöntötte fel először a mestert. Beszéltek még többen is, köztük a híres zeneíró és esztétikus (?) dr. Nohl Lajos, a ki mint Kalbeck mondja, „a művészet és tudomány nevében bő lére eresztett bombasztikus köszöntővel is terítette Wagnert.” A köszöntő azonban senkinek sem tetszett. Igazi lelkes hangulat nem akart erőt venni a társaságon. Ekkor egy magasra termett alak, még fiatal ember, rokonszenves, barátságos vonásokkal a terem közepére áll és köszönti a művészt. Wagner költeményéből vett hasonlattal kezdi: A Walktörök szikláján szendergő Brunhilda az ő drámai művészetének muzsája. Hozzá még senki sem mert közelíteni, mert az irigységnek és a haragnak lángtengere lobog a szendergő körül. Csak a hős, a ki félelmet ismerni nem tanult, csak ő juthat keresztül a tűzön és a köznapiság süszökhalmazán szent muzsájához. Kettőjük szelleméből támad a jövő drámája. Wagner Richard, a félelem nélkül való hős, ébreszti fel álmából a szendergőt, őt köszönti a dráma muzsája Brunhilda szavaival:

— Üdv neked Szigfrid, győzedelmes csilag, üdv neked mosolygó élet!

Mint a villám, úgy hatottak e gyönyörű szavak. A szónok ellenállhatlan hévvel, messze csengő hangon mondta el beszédét s magával ragadta hallgatóit. Mindenki kezét akart szorítani a szónokkal. Liszt Ferenc megcsókolta, Wagner Richard megölelte az ifjút. Mindenki tudni akarta ki az a karcsú ismeretlen, a kit eleinte nem is hallgattak, de a ki szónoki tehetségének ellenállhatlan erejével egy csapásra hódította meg a szívet és az unalmas hangulatot, meg az egész társaságot már-már kétségbe ejtette, egyszerre vidámsággá változtatta.

Ki az, aki szavainak bűvös hatásával az elveszettnek hitt estét megmentette? Egy magyar gróf, Apponyi! Ezt sutogták, ez a név járt szájról szájra. Es Apponyinak az ő-s-germánok alig tudták megbocsájtani, hogy egy magyar ragadta el tőlük a pálmát.

Ki volt az a bűvös hatású szónok, aki már akkor ellenállhatatlanul ragadta magával hallgatóit s akit ekkor még Magyarországon is alig ismertek: gróf Apponyi Albert!

Kárpáth Lajos.

IRODALOM.

Az Athenaeum Képes Irodalom-történetéből (szerk. Beöthy Zsolt) ismét egy vaskos füzetet jelent meg, a 33-ik, az előbbiekhöz hasonló gazdag tartalommal. Ebben Rákosi Jenő befejezi a 40-es évek drámairodalmaról az előbbi füzethen kezdett cikket, itt Hugo Károlyról, Obernyikről és Kutyról szólván részletesebben. A 2 ik cikkben Baráth Ferencz, a jeles esztétikus, Kossuth Lajos mint szónok és író 'czim alatt sokkal többet ad, mint a czimben ígér; bevezetésül áttekinti a magyar politikai szónoklat történetét, aztán Kossuthal kapcsolatban egész korszakot rajzol, elkiseri hőseit a száműzetésbe is, vázolja amerikai diadalutját, londoni és olaszországi működését stb. Baráth tanulmánya minden esetre a legjobbak közé tartozik, amit Kossuthról valaha írtak mind tartalmassága, mind felfogása, mind stylusa tekintetében. A 3-ik cikkben Vadnai Károly A forradalom költészetéről ír, melynek maga, még mint gyermek-ifjú, karddal ált szolgálataiban, s melyből ujabban pedig naplójegyzet-eti alapján annyira érdekes jellem- és korszakportrait alkot. Itt a cikknek csak első fele van, melyben a forradalom irodalmi hatásáról, a közkeletű katonadalokról s általában a forradalmi lírai költészetéről szól. A füzet ezuttal is gazdagon van illusztrálva: arcképek vannak Hugo K., Kossuthról (3) és Sárosyról, továbbá Kossuth szülő- és turini lakóháza, egy-egy allegorikus kép Kossuthról és 1848. márcz. 15-ről (egykoru rajzok után). Az 1848-iki országgyűlés megnyitása, Sárosy Aranytrombitájának első lapja; külön mellékletekül pedig: Petőfi es nejének arcképe s a Nemzeti dal, a szabadsajtó első terméke. A díszes vállalat a legközelebbi két-három füzethen már be lesz fejezve, azért újlag felhívjuk rá a nagyközönség figyelmét. Egy-egy füzet ára 40 krajczár.

Millenniumi történet. Az Athenaeum r.- társulat kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története” című tíz kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) 26. és 27. füzeté most került könyvpiazcra. Ezekben a füzetekben Marczali Henrik professor folytatja Szent László királyságának történetét külön fejezetben ismertetvén László király törvényhozását, Horvátország meghódítását, a székelység történetét és a kunok betelepítését, mind megannyi nagyobb korrajzokat László király életéből és megkezdődik Kálmán és Álmos korának, valamint a kereszties hadjárat történetének ismertetése. A 26-ik füzethez egy olyan fényes műmelléklet van csatolva, mely ennek a vállalatnak még eddigi pompás műmellékleteit is fölülmulja pazar kiállításra nézve. Ez a műmelléklet a hírneves Gutkled-biblia egy lapjának hasonmás, melynek inicialeja Mózes profétát ábrázolja, midőn a Sinai hegyen az Úrtól átveszi a tízparancsolatot. A kép alsó részén Izrael fiai láthatók, arczukon a várakozás csudálat kifejezésével. Az iniciale rendkívüli finom megrajzolása, különösen pedig élénk színvegyülete egyaránt becsesse teszi ezt az őrségi irodalmi műmellékletet. Igen érdekes az a két kis kép is, mely Herad lausburgi apátnó „Lustgarten”-je után a XI. és XII. századbeli zsidókat és izraelitákat ábrázolja, valamint a horvát nemzeti dinastia sorabeli oklevéltörédeknek hasonmása a zágrábi országos levéltárban őrzött eredetiek után. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr., félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetők minden szombatban egy-egy füzetet kapnak.

A szalon-asztal hiánya. A napi kérdésekről folyó társalgás gyakran megakad, mert egyes állításokat igazolni kellene az elmúlt napok hírlapok cikkeibe s azok előkeresése fáradsággal, nehézséggel jár. Ezen a hiá-

nyon most segít egy „Világnapló” czimen helenként megjelent újság, melynek czéja az, hogy a társalgás lényegét képező érdekes napi kérdésekről összegyűjtse a hírlapok véleményét pro et kontra és összegyűjtse egyúttal a hírlapok érdekesebb cikkeiket. Ezenkívül nagy gonddal válogatja ki a „Világnapló” a különböző szaklapok és folyóiratok érdekesebb cikkeiket és híreit és így csaknem nélkülözhetlen a szalonok asztalán. A ki e hézagpótló újság felől közelebbi tapasztalatokat óhajt szerezni, az forduljon a szerkesztőséghez, Budapest, külső kerepesi-ut. 1. szám. A nyár folyamán erősen elfoglalt föld-birtokosoknak, akik nem érnek rá kávéháza vagy kaszinóba járnai s így az összes újságokat nem tekinthetik át, kiváló szolgálatait tessz a „Világnapló”, mert hetenkint egyszer tájékoztódnak ennek révén az összes hírlapok és a különböző pártok véleményéről úgy a politikai, mint a társadalmi kérdésekben. Előfizetése csekély, fél évre 3 forint, mely a kiadóhivatal czimére (Corvina, Révay-utca 14.) küldendő.

Hirdetések.

Iparosok és gazdák

figyelmébe

ajánljuk

locomobilfűtéshez

kütnőn alkalmas

salgótarjáni és petrosényi

darabos, koczka- és dió-szenüinket, valamint aknaszenüinket kazánfűtéshez.

Mérsékelt árak, gyors és pontos kiszolgálás.

A salgótarjáni kőszénbánya részvény-társulat igazgatósága.

Budapestben, V., József-tér 14.

Szolyva és Polenai

szakteknitvények által elismert kiváló hatású

gyógyvizek

Gyomor és fejfájás, szédülés, czukros hugar

aranyer bántalmal és közsvényelleni különlegesség!

a friss töltésű, SZOLYVA és POLENAI védjegye!

Luhi Erzsébet

rendkívüli kellemes ízénél fogva, főleg borral vegyítve a betegnek élvezetes, kellemes ídítő italt képez.

tulságos gyomorsav képződésénél, idült gyomorhurut és étvágytalanság

torok gége és hörgők idült hurutos bántalmal ellen, feltűnő sikerrel lesz alkalmazva.

A friss töltésű LUHI védjegye!

Főraktár: Budapestben,

Frum István utódnál,

tulajdonos Werner Adolf Bathányi u. 3. sz. Megrendelhető: minden ásványvíz kereskedésben, vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi igazgatóságánál,

Munkácson.

Ezen vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóízre nem képződik

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1895. május hó 1-től. —

Oda					Budapest k. p. u. — Zimony — Belgrád.					Vissza			
K.-expr.-v.	Sz.-v.	Tv. sz. sz.	Gy.-v.	V.-v.		K.-expr.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.			
902	906	974	904	912		901	911	907	903	905			
I.	I.—III.	II.—III.	I.—II.	I.—III.		I.	I.—III.	I.—III.	I.—II.	I.—III.			
450	146	405	614	535	ind.	1007	1020	802	982	145			
	211	453		617	"		941	719	900	121			
	234	531	× 647	649	"		912	643		102			
	256	612		720	"		884	545		1236			
	316	622		746	"		806	500		1218			
	334	622	718	816	"		703		831	1155			
	351	erk	733	839	"		703		816	1138			

Oda										Szeged-Rókus — Szabadka					Vissza			
Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	
4310	4312	4302	4304	4308	4306	4314	4316	4322	4321	4301	4303	4311	4305	4313	4307	4309		
I.—III.	II.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	II.—III.	II.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	II.—III.	I.—III.	II.—III.	I.—III.	I.—III.		
722	447			210				ind.	Csaba	erk.	1249		1110				644	
257	812	1156		115	445			843	ind.	Szeged-Rókus ebéd.	erk.	700	1123	342			1217	
318	829	1216		138	502			909		Röszke	ind.	641	1101	326			1158	
335	842	1232		153	516			926	erk.	Horgos	ind.	624	1043	311			1144	
338	845	1234		156	517			936	ind.	Horgos	erk.	614	1042	308			1143	
412	911	106		244	545			1017		Pálics	ind.	541	1008	243			1113	
427	715	922		259	557			1035	erk.	Szabadka ebéd.	ind.	525	951	210			1058	
1015	105	725						705	erk.	Budapest k. p. u.	ind.	855		735			400	
1118		700			1141					Eszék	"			320			405	
103		1138			1200					Brod	"			340			227	
		1100			1100					Sarajevo	"			500				

Oda				Szabadka-Baja				Vissza			
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.				Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.			
4112	4102	4104				4103	4101	4111			
I.—III.	I.—III.	I.—III.				I.—III.	I.—III.	I.—III.			
855	735	225	ind.	Budapest k. p. u.	erk.	105	725	705			
	805		"	Belgrád	"		705				
257	1156	445	"	Szeged-Rókus	"	1123	342	1217			
545	245	647	ind.	Szabadka ebéd.	erk.	935	1250	1030			
626	318	720	"	Csikieria	"	904	1219	954			
718	352	754	"	Bács-Almás	"	839	1154	925			
725	358	800	"	Almás	"	824	1139	900			
801	426	832	"	Bikity-Borsod	"	757	1112	828			
842	502	908	erk.	Baja	ind.	718	1034	725			

Oda				Szabadka — Ó-Becse				Vissza				Oda				Szeged-Rókus — Zenta				Vissza			
V.-v.	Sz.-v.			V.-v.	Sz.-v.			V.-v.	Sz.-v.			V.-v.	V.-v.			V.-v.	V.-v.						
4411	4401			4412	4402			4516	4518			4515	4517			4512	4514						
I.—III.	I.—III.			I.—III.	I.—III.			I.—III.	I.—III.			I.—III.	I.—III.			I.—III.	I.—III.						
855	735	ind.	Budapest k. p. u.	erk.	105	705		415	220	ind.	Szeged-Rókus ebéd.	erk.	932	813									
	805	"	Belgrád	"	705	1000		440	244	"	Röszke	ind.	909	749									
	838	"	Eszék	"	700	1141		458	303	erk.	Horgos	ind.	850	728									
512	213	ind.	Szabadka ebéd.	erk.	853	607			230	ind.	Szabadka	erk.	922	1035									
540	242	"	Békova	"	826	539																	
511	311	"	Ó-Kanizsa szállás	"	807	513		501	315	ind.	Horgos	erk.	840	718									
633	335	"	Zentai szállások	"	732	437		520	337	"	Bács-Martonos	erk.	822	658									
659	404	erk.	Zenta ebéd.	ind.	700	405		543	400	"	Ó-Kanizsa	"	807	638									
415	220	ind.	Szeged-Rókus	erk.	932	813		605	421	"	Adorján	"	737	555									
730	453	ind.	Zenta ebéd.	erk.	640	345		630	446	erk.	Zenta ebéd	ind.	710	525									
812	530	"	Ada	"	608	311		922	631	erk.	Ó-Becse	ind.	448	200									
835	545	"	Mohol	"	545	253																	
857	605	"	Bács-Petrovoszellő	"	518	231																	
922	631	erk.	Ó-Becse	ind.	445	200																	

Oda										Szabadka — Dálya					Vissza			
V.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.			Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v.									
4212	4204	4202	4206			4007	4201	4203	4211									
I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.			I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.									
855	735	225	225	ind.	Budapest k. p. u.	erk.	105	725	705									
257	1156	445	445	"	Szeged-Rókus	"	1123	1123	342	1217								
450	205	622	632	ind.	Szabadka ebéd.	erk.	655	927	126	1040								
520	229		703	"	Tavankut	"	622		103	1010								
549	249	× 655	733	"	Bajmók	"	558	855	1247	947								
628	320	× 722	817	"	Nemes-Militics	"	508	827	1209	858								
645	334	× 735	834	erk.	Zombor ebéd.	ind.	446	815	1154	835								
655	341	× 741	846	ind.	Priglevicza-Szent-Iván	erk.	439	808	1147	825								
722	402	× 759	916	"	Szonta	"	414	750	1127	800								
739	416	× 811	934	erk.	Gombos ebéd. (Kompátkelés)	ind.	356	738	1112	739								
754	428	× 822	949	ind.	Erdőd	erk.	340	726	1059	724								
928	525	918		erk.	Dálya ebéd.	ind.		625	959	553								
944	537	928						614	945	538								
1118	700	1141		erk.	Eszék	ind.		320	838	405								
103	1148	1200		"	Brod	"		340	400	227								
	1100	1100		"	Sarajevo	"		500	500									

Baja — Zombor — Ujvidék. Építés alatt.